

N:o 63.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om handräckning för fordrans utfående; gifven Stockholms slott den 22 februari 1907.

Under åberopande af bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om handräckning för fordrans utfående.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Kungl. Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

G U S T A F.

Albert Petersson.

Förslag

till

LAG

om handräckning för fordrans utfående.

Härigenom förordnas, som följer:

1 §.

För utfående af penningfordran, som ej är grundad på skriftligt fordringsbevis och icke afses skadestånd, äge borgenären njuta handräckning efter ty här nedan sägs.

2 §.

Handräckning, som i 1 § afses, skall sökas hos öfverexekutor i den ort, där gäldenären har sitt bo och hemvist eller någon tid sig uppehåller. Den, som ingenstädes äger stadig hemvist, så ock utländsk man sökes hvar han finnes.

3 §.

Ansökning om handräckning skall göras skriftligen och innehålla uppgift om såväl borgenärens som gäldenärens namn och yrke samt hemvist eller uppehållsort, så ock om fordringens belopp i hufvudstol och den ränta, som fordras; och gifve borgenären därjämte i ansökningen eller i räkning, som därvid fogas, tydligt och fullständigt upp grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst.

Ansökningen och räkning, som däri åberopas, skola till öfverexekutor aflämnas i två exemplar.

4 §.

Finner öfverexekutor, att fordringen ej är af beskaffenhet, som i 1 § sägs, eller att öfverexekutor jämligt 2 § ej äger behörighet att med ärendet taga befattning, eller har sökanden ej iakttagit, hvad i 3 § stadgas, varde ansökningen ej upptagen; och teckne öfverexekutor besked därom å ena exemplaret af ansökningen.

5 §.

Upptages ansökningen, teckne öfverexekutor å ena exemplaret föreläggande för gäldenären att, såframt han bestrider ansökningen, inom fjorton dagar eller, där gäldenären är aflägsset boende, högst trettio dagar efter det sagda exemplar af ansökningen jämte räkning, om sådan åberopats, blifvit till honom öfverlämnad skriftligen hos öfverexekutor anmäla sitt jäf, vid äfventyr, om det försummas, att utmätning för gälden må ske.

Har borgenären i ansökningen äskat ersättning för handräckningskostnaden, bestämme öfverexekutor i föreläggandet jämväl visst belopp, som, i händelse jäf ej göres, skall i sistnämnda hänseende gäldas.

6 §.

Är föreläggande meddeladt efter ty i 5 § sägs, låte borgenären hos öfverexekutor uttaga och till gäldenären öfverlämna det exemplar af ansökningen, hvarå föreläggandet tecknats, jämte räkning, om sådan åberopats, och gifve därefter inom sex månader från det föreläggandet gafs till öfverexekutor in sådant bevis, som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs, rörande delgifningen och tiden därför.

Ej må delgifningen äga rum utom riket.

7 §.

Har borgenär till öfverexekutor ingifvit delgifningsbevis efter ty i 6 § sägs, och gör ej gäldenären inom förelagd tid jäf emot ansökningen, teckne öfverexekutor ofördröjligen å det exemplar af ansökningen, som hos öfverexekutor kvarligger, ej mindre föreläggandet än ock bevis, att ansökningen lämnats obestridd.

Har gäldenären förklarat sig vilja helt eller delvis kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären, det vare såsom jäf ansedt.

Göres jäf allenast i fråga om handräckningskostnaden, varde bevis därom jämte föreläggandet åtecknadt ansökningen.

8 §.

Varder ej inom sex månader, efter det föreläggande meddelats enligt 5 §, delgifningsbevis aflämnadt till öfverexekutor, eller göres inom förelagd tid jäf, som ej angår allenast handräckningskostnaden, vare ansökningen förfallen.

9 §.

Har öfverexekutor meddelat bevis, som i 7 § sägs, äge borgenären uttaga det exemplar af ansökningen, hvarå beviset är tecknadt, jämte räkning, om sådan åberopats, och njute därefter på grund af sagda handlingar utmätning för sin fordran såsom enligt dom.

Har öfverexekutor bestämt ersättning för handräckningskostnaden, och är ej heller i fråga därom jäf framställdt, varde sagda ersättning lika som själfva fordringen uttagen.

10 §.

Har gäldenären försummat att inom förelagd tid göra jäf, stände honom likväl fritt att vid domstol söka återvinning; stämme dock därom sist inom sex månader från det utmätning ägt rum eller, utan föregången utmätning, betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning.

Visar gäldenären, att han stämt om återvinning, varde i fråga om verkställigheten så ansedt, som vore betalningsskyldighet gäldenären ålagd genom underrätts dom, som ej äger laga kraft.

Domstolen, där talan är anhängig, äge om verkställigheten förordna som i 49 § utsökningslagen är för där afsedda fall stadgadt; och skall, där käromålet helt eller delvis bifalles, hvad i 50 § samma lag föreskrives äga motsvarande tillämpning.

11 §.

Har gäldenären gjort jäf i fråga om handräckningskostnaden allena, eller vill ej borgenären åtnöjas med den ersättning, som i sådant afseende blifvit af öfverexekutor bestämd, äge borgenären medelst stämning draga frågan under domstols pröfning.

12 §.

Vill borgenär klaga öfver, att ansökning om handräckning ej upptagits, göre det i hofrätten genom besvär.

Tiden för besvärens anförande skall räknas från den dag besked af öfverexekutor tecknades å ansökningen och gå till ända, där öfverexekutor har sitt säte inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands eller Gottlands län, klockan 12 å trettionde dagen från nyssnämnda dag och i annat fall klockan 12 å tjugonde dagen. I fråga om påföljd däraf, att besvären ej i rätt tid ingifvas till hofrätten eller öfverexekutors beslut och protokoll, där sådant i ärendet förts, ej där företes, så ock beträffande målets behandling i hofrätten skola utsökningslagens stadganden angående besvär öfver utslag af öfverexekutor äga tillämpning. Öfver hofrättens utslag må ej klagan föras.

13 §.

I andra fall, än i 12 § är nämndt, må ej klagan föras öfver öfverexekutors åtgärd i fråga om handräckning enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1908.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 2 december 1904.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER,
 WESTRING,
 RAMSTEDT,
 BERGER,
 MEYER,
 VON FRIESEN,
 VIRGIN.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Berger anmälde i underdånighet

Riksdagens skrifvelse den 27 februari 1900, däri Riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändring af 12 kap. 3 § rättegångsbalken i syfte att det s. k. kontumacialförfarandet må mera allmänt än nu äger rum vinna tillämpning i sådana skuldfordringsmål, i hvilka skriftligt fordringsbevis ej åberopas.

Efter att hafva redogjort för skrifvelsens innehåll anförde departementschefen:

»Riksdagens skrifvelse har tillkommit i anledning af en framställning i justitieombudsmannens vid 1900 års riksdag afgifna ämbetsberättelse. I denna framställning erinras därom, att införandet af 1877 års utsöknings-

lag brutit en förut allmänneligen tillämpad praxis, att exekutiv myndighet efter lagsökning utdömde jämväl sådana fordringar, som icke grundade sig på skriftligt fordringsbevis. Man hade härvid gått ut ifrån, att, då gäldenären uteblef med förklaring, detta kunde anses liktydigt med, att han ej ville bestrida borgenärens uppgifter. Då utsökningslagen i 12 § bestämde, att lagsökning hos öfverexekutor ej kunde ske under annat villkor än att borgenären för sin fordran åberopade skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis, hade efter lagens ikraftträdande alla andra lagsökningsmål öfverflyttats till de allmänna domstolarne. Härigenom hade efter justitieombudsmannens mening lagskipningen i dessa mål väsentligen försämrats, emedan domstolarne i allmänhet icke ansåge sig kunna betrakta svarandens uteblifvande såsom ett godkännande af krafvet. Följden vore, att den uteblifne svaranden bötfälldes, hvarjämte målet uppsköts till annan dag med föreläggande för svaranden vid vite att då komma tillstädes. Vanligen inträffade det, att svaranden flera gånger uteblef och fälldes till böter eller viten, och sålunda komme, utom det att för kändanden en dyrbar tid gått förlorad, proceduren att kosta svaranden onödiga böter och onödigt stora rättegångskostnader. Svaranden köpte sålunda det anstånd, han genom sitt uteblifvande utverkat, mycket dyrt, och det funnes utan tvifvel gäldenärer, som kunde härleda sin ekonomiska ruin från den tid, då de började begagna sig af den metod, lagstiftningen sålunda åt dem anvisat att vinna uppskof med likvid af sina skulder. Många vore ock de fordringsägare, som, ifall gäldenären till sist ej kunde fullgöra hvad honom ådömdes, åsamkades betydliga förluster genom de onödiga rättegångskostnader, som den nämnda uppskofsproceduren vållat dem.

I justitieombudsmannens framställning framhålles vidare, att några domstolar emellertid ansåge sig oförhindrade att äfven i skuldfordringsmål, däri skriftligt fordringsbevis ej åberopades, vid svarandens uteblifvande genom tredskodom bifalla krafvet. Denna praxis gällde i allmänhet endast fordringsanspråk, som grundade sig å räkning öfver utborgade varor eller verkställdt arbete, samt under villkor, att räkningen vore noga specificerad och blifvit jämte stämningen svaranden delgifven. Som erfarenheten visat, att dylika domar ytterst sällan öfverklagades, syntes däri ligga ett kriterium på den materiella riktigheten af denna praxis, och då den vore till uppenbar fördel icke blott för borgenärerna utan jämväl för gäldenärerna, syntes genom densamma vara angifven den riktning, hvori en lagändring borde gå. Ändamålet kunde vinnas genom bestämmelser så affattade, att domaren däraf föranledes att i skuldfordringsmål betrakta svarandens uteblifvande vid första rättegångstillfället och hans underlåtenhet att därvid genmäla kändandens sakuppgifter såsom ett god-

kännande af krafvet, därest icke omständigheterna vore af beskaffenhet att verka en annan uppfattning.

Riksdagen har, såsom af dess skrifvelse framgår, anslutit sig till den mening, som uttalats i justitieombudsmannens framställning. Visserligen yppade sig inom första kammaren någon tvekan, huruvida den reform, om hvars behöflighet alla syntes vara ense, borde ske genom ett stadfästade af den af justitieombudsmannen omförmälda domstolspraxis eller man icke snarare borde återgå till det system, som inom den exekutiva processen tillämpats före 1877 års utsökningslag. Denna tvekan synes egentligen berott på en farhåga, att den af justitieombudsmannen ifrågasatta lagändringen ej låte sig genomföra utan rubbning af de grundprinciper, hvarå rättegångsförfarandet i tvistemål enligt gällande rätt hvilat. Efter min mening kan emellertid en lagändring i antydda riktning företagas utan rubbning af civilprocessens grunder, nämligen om man — med bibehållande af grundsatsen, att domstolen i hvad tvistemål som helst äger, då svaranden förfallolöst uteblifver vid första rättegångstillfället, döma i saken efter ty som sanning däri utletas kan — bredvid denna princip i vissa mål inrymmer möjligheten att döma enligt de af kändanden anförda grunder utan att bevisning erfordras, i det att rätten, i följd af svarandens underlåtenhet att bestrida kändandens påståenden, tager dem för goda. Då jag hyser denna uppfattning och då det ej synes mig vara lämpligt att nu frånträda de principer, som nya lagberedningen angående den exekutiva processen uttalade och tillämpade vid utarbetandet af förslaget till 1877 års utsökningslag och hvilka antogos i den kungliga propositionen samt af 1877 års Riksdag med stor majoritet gillades, vill jag för min del tillstyrka, att reformen genomföres på sätt Riksdagen hemställt, helst jag är af den öfvertygelsen, att det praktiska behovet därigenom bäst tillgodoses. Beträffande frågan, i huru vidsträckt omfattning berörda nya form af kontumacialförfarande bör kunna tillämpas, kan man ju vara tveksam, och, huru än gränsen drages, lär det blifva lätt nog att framställa förebräelser för bristande konsekvens. Det synes mig emellertid, att alltför stort afseende ej bör fästas härvid eller vid öfriga teoretiska brister, som torde blifva oundgängliga, om man vill genomföra den af Riksdagen omfattade meningen. Dylika oegentligheter torde kunna tålas, då det gäller att provisoriskt, i afvaktan på en omfattande reform af rättegångsväsendet, afhjälpa en kännbar materiell brist i det bestående systemet. Det torde vara riktigast, att denna form af kontumacialförfarande ej kommer till användning i andra fall än då kändandens yrkande går ut på ett penningbelopp samt beloppets storlek omedelbart framgår ur de anförda grunderna. Jag an-

sluter mig alltså till Riksdagens mening, att man ej bör gå utom ramen af skuldfordringsmål, men vill innanför denna ram göra förbehåll beträffande skadeståndsanspråk, enär, äfven om förutsättningarna för skadestånd äro klara, det är mera sällan som grunderna för dess storlek äro så bestämda, att beloppet omedelbart därur framgår. Vidare bör gifvetvis för sådan tredskodoms meddelande ställas som villkor, att grunden för kändens anspråk är tydligt och fullständigt angifven. Detta bör ske uti stämningen eller, såsom enligt den omförmälda praxis plägat ske vid kraf på betalning för utborgade varor eller verkställdt arbete, uti räkning, som jämte stämningen blifvit svaranden delgifven, så att i hvarje fall svaranden varit noggrannt upplyst om hvad krafvet innebär.

En ändring af 12 kap. 3 § rättegångsbalken i denna riktning torde komma att medföra en betydligt utsträckt användning af kontumacialförfarandet vid underrätterna. Vid detta förhållande synes det vara skäl att omarbete jämväl 4 § i nämnda kapitel för att därur borttaga hvad som ej längre gäller samt gifva större tydlighet åt dess innehåll i öfrigt, som i vissa hänseenden varit föremål för olika tolkningar. I fråga om tiden för återvinnings-talans anställande synes mig bäst att såväl beträffande land som stad allenast föreskrifva, det målet bör, vid äfventyr af talans förlust, vara instämndt inom viss tid från tredskodomens kungörande, hvilken tid lämpligen torde kunna sättas till tre månader.

I öfverensstämmelse med hvad jag nu anfört har inom justitiedepartementet utarbetats förslag till lag om ändrad lydelse af 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken.»

Sedan departementschefen härefter uppläst berörda lagförslag, som under litt. A finnes fogadt vid detta protokoll, hemställde han i underdånighet, att högsta domstolens yttrande öfver förslaget måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom note ur protokollet inhämtas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet

Aug. von Hartmansdorff.

*Bil. litt. A.***Förslag**

till

Lag**om ändrad lydelse af 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken.**

Härigenom förordnas, att 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken skola erhålla följande ändrade lydelse:

12 KAP.**3 §.**

Nu kommer käranden till första ting, eller i staden å föresatt dag till den rätt, dit saken instämd är, men svaranden ej, och låter ej laga förfall framte: visar käranden, att svaranden stämning i laga tid fått; döme då rätten i saken, efter ty, som sanning däri utletas kan. Kräfver käranden fordran i penningar och är det ej skadestånd; är grunden för anspråket tydligt och fullständigt angifven i stämningen eller i räkning, som jämte stämningen delgifvits svaranden, varde, ändå att bevisning ej blifvit förebragt, till betalning dömdt, så vidt ej uppenbart finnes, att kärandens anspråk icke är lagligen grundadt.

Kommer svaranden sedan, innan tid till laga vad ute är, och begärer vädja, hafve där lof till, och rätten, dit vädjadt är, döme i hufvudsaken. Kommer han ej inom den tid, som sagdt är, gälle hvad i 4 § sägs; och skola där gifna föreskrifter till parternas efterrättelse i domen införas.

4 §.

Hvar, som således dom vunnit, kungöre den, sedan tid till vad förbi är, sin vederpart, och äge denne att hos den rätt, dit saken förr var inständ, söka återvinning; stämme dock därom inom tre månader, från det han af domen erhöill del, eller hafve sin talan förlorat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 19 .

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts
Högsta domstol torsdagen den 5 oktober 1905.*

Första rummet.

Närvarande:

Justitieråden: SKARIN,
LILIENBERG,
LINDBÄCK,
THOLLANDER,
friherre MARKS VON WÜRTEMBERG.

Sedan, jämlikt högsta domstolens beslut den 15 december 1904, handlingarna rörande det till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlämnade förslag till lag om ändrad lydelse af 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken cirkulerat mellan högsta domstolens ofvanbemälda ledamöter, hvilka jämte till statsråd numera utnämnde justitierådet Petersson öfververarit föredragningen af förslaget, företogs nu detta ärende till slutlig behandling; varande förslaget bilagdt detta protokoll.

Härvid yttrade

Justitierådet *friherre Marks von Würtemberg*:

»Till de grundläggande spörsmålen inom civilprocessrätten läser man hafva att räkna frågan i hvad mån en parts bevisskyldighet för de af honom lämnade uppgifter skall bero däraf, att dessa å motsidan bestridas. Bör det ankomma på den beviskyldiges motpart att genom bestämdt bestridande af dennes uppgifter kräfva bevis för deras riktighet, så att i hvarje fall, där dylikt bestridande ej föreligger, sagda uppgifter tills vidare tagas för goda? Eller bör förhållandet tvärtom vara det, att en uppgift, för hvilken bevisskyldighet öfver hufvud kan komma att drabba den part, som lämnat den, endast i händelse af *erkännande* från motpartens sida

må utan särskild bevisning godkännas af domstolen och läggas till grund för domen? Spörsmålet står i nära sammanhang med andra hufvudfrågor på processrättens område och kan naturligen ej här göras till föremål för närmare utredning. Men att detsamma från såväl teoretisk som praktisk synpunkt är af stor vikt, lär ligga i öppen dag. Huru än rättegångsväsendet må anordnas, måste det ej sällan inträffa, att endera parten försummar eller undandrager sig att afgifva yttrande öfver en eller annan relevant men obestyrkt uppgift af motparten, och domstolen kan då ej undgå att i fråga om det uppgifna förhållandet intaga ståndpunkt.

Den svenska lagstiftningen har icke genom något allmänt uttalande angifvit sin ställning till här antydda spörsmål. Den har inskränkt sig till att gifva regler för ett visst hithörande fall, nämligen det, att en svarande helt och hållet uteblifver från rätten. De regler lagen härom innehåller i 12 kap. 13 § rättegångsbalken kunna efter min tanke ej förstås annorlunda, än att, i händelse af svarandens uteblifvande vid första rättegångstillfället, kärandens bevisskyldighet är densamma, som om svaranden inställt sig och bestridt kärandens uppgifter, så att dom till kärandens förmån kan meddelas, endast om han är i tillfälle att styrka uppgifternas riktighet. En dylik tolkning bestyrkes af förhandlingarna vid lagens antagande, och på densamma hvilat äfven den år 1882 tillkomna lagstiftningen om böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt. Det vid några underdomstolar brukliga förfarandet att meddela tredsakdom jämväl i fråga om obestyrkta fordringsanspråk torde följaktligen böra anses stå i bestämd strid med gällande rätt.

Är det nu anförda riktigt, måste lagen anses hafva uti 12 kap. 3 § rättegångsbalken ställt sig bestämdt afvisande till den uppfattning, enligt hvilken det är parts ensak att fordra bevis för motpartens uppgifter. Om än stadgandet afser blott ett särskildt fall af underlåtet bestridande, föreligger ingen som helst anledning att antaga, det lagstiftaren skulle beträffande öfriga fall hafva intagit en motsatt ståndpunkt, utan man torde vara berättigad att ur ifrågavarande lagrum härleda den allmänna grundsatsen, att, då en part å något stadium af rättegången underlåter att yttra sig öfver motpartens uppgifter — det må vara i följd af uteblifvande från domstol, lägre eller högre, eller förbiseende eller annan orsak — sådant i och för sig icke kan befria motparten från beviskyldighet. En annan sak är, att parts vägran eller underlåtenhet att yttra sig öfver uppgifter af motparten kan förekomma under omständigheter, som gifva stöd för det antagande, att parten icke vill eller icke kan bestrida dessa uppgifter, och att det i följd däraf kan låta sig göra att taga dem för goda, såsom vore de uttryckligen erkända. Utan tvifvel kan det vara berättigadt att, såsom

i praxis ofta nog sker, utgå från ett dylikt tyst erkännande; men det ligger i öppen dag, att man på denna väg ej kommer till samma resultat, som om man anser sig kunna i hvarje fall betrakta partens passivitet såsom ett afstående från rätten att fordra bevis.

Från de grundsatser, på hvilka sålunda gällande lag torde få anses hvilade, innebär förslaget ett väsentligt afsteg. Den hittillsvarande regeln om domstolens plikt att i händelse af svarandens uteblifvande å första rättegångstillfället döma efter ty som sanning utletas kan skulle visserligen enligt förslaget kvarstå. Men vid sidan af densamma ställes i förslaget en föreskrift, som för en betydande klass af mål — inncfattande kanske flertalet tvistemål — inför den alldeles motsatta grundsatsen, att kärandens uppgifter såsom varande obestridda böra tagas för goda, såframt de ej äro uppenbart orimliga. De två tänkbara principiella ståndpunkterna skulle alltså få i lagen göra sig jämsides gällande, den ena i fråga om mål angående penningfordran, som ej går ut på skadestånd, och den andra i afseende å öfriga tvistemål.

Denna dualism förefaller redan i och för sig föga tilltalande. De allmänna grundsatserna om domstolens och parternas ställning i processen lämna ej något stöd för en dylik åtskillnad, och det är svårt att öfver hufvud finna något berättigande för densamma. Eller skulle verkligen något skäl kunna anföras, på grund hvaraf t. ex. den, af hvilken någon utkräver en lös sak eller en fordran i varor eller fullgörande af en arbetsprestation, skulle i fråga om påföljden af fullständigt uteblifvande från domstolen ställas annorlunda än den, som stämmes i fråga om en vanlig skuldfordran?

Den principiöshet, hvaraf förslaget lider, visar sig emellertid särskildt betänklig, om man tar hänsyn till de viktiga spörsmål, som medelbart beröras af stadgandena i 12 kap. 3 § rättegångsbalken, nämligen frågorna om svarandens uteblifvande å senare stadier af rättegången och om tillstådeskommen parts underlåtenhet att yttra sig rörande uppgifna fakta. Varder förslaget antaget, kommer lagen knappast att lämna någon hållpunkt för dessa frågors besvarande. Om t. ex. vid första rättegångstillfället ej förekommit annan handläggning, än att svaranden begärt och erhållit uppskof för svaromåls afgifvande — något som i praxis är blott alltför vanligt — och svaranden vid andra rättegångstillfället uteblifver, efter hvilkendera af de två sidoordnade principerna i 12 kap. 3 § rättegångsbalken skall svaranden då behandlas? Eller huru skall i händelse af parts uteblifvande i högre rätt domstolen ställa sig till faktiska uppgifter, med hvilka motparten först där framkommer? Att, såsom förslaget närmast synes föranleda, äfven härvidlag skilja mellan mål angående penningfordran

och andra tvistemål vore uppenbarligen i och för sig föga rimligt men i själfva verket ej orimligare än att i afseende å uteblifvande å första rättegångsdagen göra en dylik åtskillnad.

Vill man hos oss genomföra ett kontumacialförfarande i modern mening, torde, här som annorstädes, detta förfarande böra vinna tillämpning jämväl i afseende å uteblifvande vid senare rättegångstillfällen samt gälla för tvistemål i allmänhet, möjligen med undantag för vissa mål, där ett offentligt intresse spelar in, såsom t. ex. frågor om äktenskapsskillnad. Anser man en dylik reform alltför omfattande och ingripande för att vidtagas annorledes än i samband med en fullständig ombildning af rättegångsväsendet — och för min del är jag benägen att ställa mig på denna ståndpunkt — torde man ej utan särdeles tvingande skäl böra inlåta sig på någon som helst utsträckning af kontumacialförfarandets tillämpning i den ordinära civilprocessen.

Det återstår då att tillse, huruvida dylika skäl föreligga. I detta afseende lärer väl vara obestriddt, att, sedan i följd af utsökningslagens bestämmelser en borgenär, hvars fordran ej är grundad på skriftligt fordringsbevis, blifvit för fordringens utkräfvande hänvisad uteslutande till domstolsvägen, de nuvarande bestämmelserna i 12 kap. 3 § rättegångsbalken ledt till missförhållanden. De olägenheter Riksdagen och dess justitieombudsman härutinnan framhållit äro tvifvelsutan af den väsentliga art, att, om ej för deras afhjälpande annan utväg står till buds än en lagstiftningsåtgärd i den riktning förslaget afser, en dylik åtgärd, trots alla nu framhållna betänkligheter, måste anses önskvärd. Men nära till hands ligger i själfva verket en annan väg, hvilken ock inom Riksdagen varit antydd, nämligen den, att utanför den allmänna civilprocessens område anordna ett förfarande, hvarigenom en borgenär, som ej har skriftligt fordringsbevis, kan utan omgång och besvär komma till sin rätt gentemot gäldenären i de fall då denne ej gitter bestrida fordringens riktighet.

Det förfarande, som här åsyftas, skulle i viss mån närma sig till det i Tyskland och Österrike brukliga s. k. anmaningsförfarandet och gå därpå ut, att offentlig myndighet på borgenärens ansökan riktade en uppfordran till gäldenären att, om han ville göra någon invändning mot krafvet, framställa denna inom viss tid. Bestrede gäldenären då fordringens riktighet, skulle, utan någon som helst undersökning af invändningens befogenhet, förfarandet afbrytas. Lämnade han det åter obestriddt, skulle utmätning för gälden få äga rum, men gäldenären under viss tid äga söka återvinning vid domstol.

Då en lagstiftning af nu antydd art alls ej komme att beröra vare sig den allmänna rättegångsordningen eller lagsökningsförfarandet, hade

man här ej, såsom i fråga om det remitterade förslaget, att befara några återverkningar å processuella hufvudgrundsatser, dem man ej åsyftat att rubba. Tredskoförfarandet och hvad därmed äger samband kunde lämnas oförändradt, till dess tiden vore kommen för en följdriktigt genomförd och i öfrigt tillfredsställande reform.

En invändning, som man möjligen kunde frestas att framställa mot ett förfarande, sådant som det nyss antydda, voré den, att en gäldenär, som ville i det längsta undandraga sig sina förpliktelser, erhöle en alltför lätt utväg härtill, om han för att afbryta förfarandet endast behöfde afgifva ett naket bestridande af krafvet. I själfva verket torde det emellertid ej falla sig nämnvärdt svårare för en gäldenär att, själf eller genom ombud, inför domstol framkomma med obefogadt bestridande af fordringen, än att hos annan myndighet uppträda på liknande sätt. För öfrigt är ju för en till domstol instämd gäldenär, som drager sig för ett bestämdt bestridande af krafvet, ingenting lättare än att vid första rättegångstillfället låta ett ombud inställa sig och allenast begära uppskof för afgifvande af svaromål samt vid nästa rättegångstillfälle helt och hållet uteblifva, i hvilken händelse enligt förslaget i allt fall något tredskoförfarande ej kan ifrågakomma och förmodligen svaranden kommer att behandlas lika som om han bestridit krafvet.

I ändamål att för mig själf klargöra utförbarheten och den närmare innebörden af tanken på ett särskildt förfarande, byggdt på nyss angifna hufvudgrunder, har jag gjort ett försök att i lagform genomföra denna tanke, i hvilket afseende jag uppsatt utkast dels till en lag om handräckning för fordrans utfående och dels till ändring i en paragraf af utsokningslagen. Dessa försök synas mig gifva vid handen, att en lagstiftning uti ifrågavarande riktning hvarken i hufvudsak eller i detaljerna skulle möta några större svårigheter eller olägenheter. Till sin yttre gestaltning komme denna lagstiftning visserligen att förefalla mera omfattande än det remitterade förslaget, men i själfva verket vore den, såsom redan framhållits, vida mindre ingripande och vidtutseende, medan den likväl, så vidt jag förstår, skulle i lika hög grad som det remitterade förslaget leda till afhjälpande af de olägenheter, mot hvilka detta förslag är riktadt.

Under sådana förhållanden har jag, med hänsyn till mina i det föregående anförda betänkligheter mot det remitterade förslaget, trott mig äga fog att afstyrka dettas genomförande. Emellertid anser jag mig böra tillkännagifva, att jag i fråga om förslagets särskilda bestämmelser ej har att framställa andra anmärkningar än som innefattas i det redan anförda.

Då jag föreställt mig, att de af mig uppgjorde utkasten skulle kunna afven för andra tjäna till belysning af den föreliggande frågan, har jag

funnit det ej vara ur vägen att här framlägga dem. De äro af följande innehåll:

Utkast

till

Lag om handräckning för fordrans utfående.

1 §.

För utfående af penningefordran, som ej är grundad på skriftligt fordringsbevis, äge borgenären njuta handräckning efter ty här nedan sägs.

2 §.

Handräckning, som i 1 § afses, skall sökas hos öfverexekutor i den ort, där gäldenären har sitt bo och hemvist eller någon tid sig uppehåller. Den, som ingenstädes äger stadigt hemvist eller ej är svensk medborgare, sökes hvar han finnes.

3 §.

Ansökning om handräckning skall göras skriftligen och innehålla uppgift om såväl borgenärens som gäldenärens namn och yrke samt hemvist eller uppehållsort, så ock om fordringens belopp i hufvudstol och den ränta som fordras; och gifve borgenären därjämte i ansökningen eller i räkning, som därvid fogas, tydligt och fullständigt upp grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst.

Ansökningen och räkning, som däri åberopas, skola till öfverexekutor aflämnas i två exemplar.

4 §.

Finner öfverexekutor, hos hvilken handräckning är sökt, sig jämlikt 2 § ej äga behörighet att därmed taga befattning, eller har sökanden ej iakttagit hvad i 3 § stadgas, varde ansökningen ej upptagen; och teckne öfverexekutor besked därom å ena exemplaret af ansökningen.

5 §.

Upptages ansökningen, teckne öfverexekutor å ena exemplaret föregående för gäldenären att, såframt han bestrider krafvet, inom fjorton dagar efter det sagda handling delgifvits honom skriftligen hos öfver-

exekutor anmäla sitt jäf, vid äfventyr, om det försummas, att utmätning för gälden må ske.

Har borgenären i ansökningen äskat ersättning för handräckningskostnaden, bestämme öfverexekutor i föreläggandet jämväl visst belopp, som, i händelse jäf ej göres, skall i sistnämnda hänseende gäldas.

6 §.

Är föreläggande meddeladt efter ty i 5 § sägs, låte borgenären hos öfverexekutor uttaga och till gäldenären öfverlämna det exemplar af ansökningen, hvarå föreläggandet tecknats, jämte räkning om sådan åberopats och gifve därefter inom sex månader från det föreläggandet gafs till öfverexekutor in sådant bevis, som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs rörande delgifningen och tiden därför.

Ej må delgifningen äga rum utom riket.

7 §.

Har borgenär till öfverexekutor ingifvit delgifningsbevis efter ty i 6 § sägs, och gör ej gäldenären inom förelagd tid jäf emot ansökningen, teckne öfverexekutor ofördröjligen å det exemplar af ansökningen, som hos öfverexekutor kvarligger, ej mindre föreläggandet än ock bevis att ansökningen lämnats obestridd.

Har gäldenären förklarat sig vilja helt eller delvis kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären, det vare såsom jäf ansedt.

Göres jäf allenast i fråga om handräckningskostnaden, varde bevis därom jämte föreläggandet åtecknadt ansökningen.

8 §.

Varder ej inom sex månader efter det föreläggande meddelats enligt 5 § delgifningsbevis aflämnadt till öfverexekutor, eller göres inom förelagd tid jäf, som ej angår allenast handräckningskostnaden, vare ansökningen förfallen.

9 §.

Har öfverexekutor meddelat bevis, som i 7 § sägs, äge borgenären uttaga det exemplar af ansökningen, hvarå beviset är tecknadt, och njute

därefter på grund af sagda handling utmätning för sin fordran såsom enligt dom.

Har öfverexekutor bestämt ersättning för handräckningskostnaden, och är ej heller i fråga därom jäf framställt, varde sagda ersättning likasom själfva fordringen uttagen.

10 §.

Har galdenären försummat att inom förelagd tid göra jäf, stånde honom likväl fritt att vid domstol söka återvinning af det belopp ansökningen afser; stämme dock därom sist inom sex månader från det utmätning ägt rum.

Visar galdenären, att han stämt om återvinning, utgöre det ej hinder för utmätningen, men i fråga om försäljning af det utmäta och lyftning af köpeskillingen gälle i ty fall hvad i utsökningslagen finnes stadgadt för det fall, att utmätning ägt rum å dom, som ej äger laga kraft.

11 §.

Har galdenären gjort jäf i fråga om handräckningskostnaden allena eller vill ej borgenären åtnöjas med den ersättning, som i sådant afseende blifvit af öfverexekutor bestämd, äge borgenären medelst stämning draga frågan under domstols pröfning.

12 §.

Vill borgenär klaga öfver att ansökning om handräckning ej upptagits, göre det i hofrätten genom besvär.

Tiden för besvärens anförande skall räknas från den dag besked af öfverexekutor tecknades å ansökningen och gå till ända, där öfverexekutor har sitt säte inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands eller Gottlands län, klockan 12 å trettionde dagen från nyssnämnda dag och i annat fall klockan 12 å tjugonde dagen. I fråga om påföljd däraf att besvären ej i rätt tid ingifvas till hofrätten eller öfverexekutors beslut ej där företes, så ock beträffande målets behandling i hofrätten skola utsökningslagens stadganden angående besvär öfver utslag af öfverexekutor äga tillämpning. Öfver hofrättens utslag må ej klagan föras.

13 §.

I andra fall än i 12 § är nämndt må ej klagan föras öfver öfver-exekutors åtgärd i fråga om handräckning enligt denna lag.

Utkast

till

Lag om ändrad lydelse af 14 § utsökningslagen.

14 §.

»Lagsökning skall göras — — — bevis om fordran, varde ansökningen behandlad såsom afsåge den handräckning för fordrans utfäende, därom särskildt är stadgadt.»

Justitierådet *Thollander* att han instämde med justitierådet friherre Marks von Würtemberg.

Justitierådet *Lindbäck*:

»Behovvet af lagstiftningsåtgärd i det remitterade förslagets syfte låter sig icke förneka. Hvad åter angår sättet, huru ändamålet lämpligast må vinnas, antingen man skall välja den väg förslaget anvisar eller ock, på sätt justitierådet friherre Marks von Würtemberg förordat, lagfästa den före tillkomsten af nu gällande utsökningslag hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande rådande praxis, enligt hvilken såsom utsökningsmål jämväl upptogos fordringsanspråk, hvilka icke voro grundade på skriftliga fordringsbevis, därom kunna skiljaktiga meningar med fog göra sig gällande. Då emellertid domstolarnas uppgift är att slita uppkomna rättstvister, men till dylika tvister icke i allmänhet torde vara att hänföra skuldfordringsmål af ofvan angifna beskaffenhet, uti hvilka, efter hvad den hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande vunna erfarenhet ådagalagt, blotta delgifvandet af kommunikationsresolutionen med den lagsökte i de flesta fall verkat därhän, att han utan andra exekutiva åtgärder träffat uppgörelse med fordringsägaren, håller jag för min del före, att med det ifrågasatta kontumacialförfarandets natur mera öfverensstämmer, att detsamma för-lägges till de exekutiva myndigheterna än till domstolarna. Denna omständighet skulle dock icke hindra mig att godkänna förslaget, såframt icke på grunder, som justitierådet friherre Marks von Würtemberg närmare utvecklat, det med skäl kunde befaras, att införandet i processlagstiftningen af två diametralt motsatta principer rörande kändepartens bevisningsskyldighet, allteftersom fråga vore om sådan skuldfordran, förslaget afser, och andra civila mål, skulle bringa förvirring i domstolarnas upp-

fattning rörande fördelningen i allmänhet af bevisbördan, hvilket tvifvelsutan skulle föranleda till olägenheter, vida öfvervägande de fördelar, som kunde genom den föreslagna lagstiftningen vinnas. Med afseende härå och då den i 17 kap. 33 § rättegångsbalken stadgade grundregel rörande bevisningsskyldigheten i tvistemål skulle kunna lämnas helt och hållet orubbad, därest åt öfverexekutor öfverlämnades att taga befattning med ifrågasatt mål, hvarigenom allmänheten icke i någon nämnvärdare grad blefve betungad med större besvär och kostnad, än om den hänvisades att vända sig till domstolarna, anser jag mig icke kunna tillstyrka, att förevarande lagförslag antages.»

Justitierådet *Lilienberg*:

»Jag vill för min del instämma i hvad friherre Marks von Würtemberg yttrat. Om en dom angående penningfordran, som icke med något bevis styrkes, skall äga någon rättsgrund, skulle väl detta ligga däri, att svaranden genom sitt utebelivande antages hafva erkänt krafvetts riktighet eller den åberopade grunden därför. Men att förena ett sådant antagande med rätten till återvinning synes mig svårligen låta sig göra. Emellertid måste jag i så måtto skilja mig från nämnda yttrande, att jag anser det ifrågasatta handräckningsförfarandet böra gälla, äfven om fordringen grundar sig å skriftligt fordringsbevis, dock med den skillnad, att fordringsanspråket i sådant fall, såvida icke fordran grundade sig å växel eller check, skulle af öfverexekutorn pröfvas, om jäf göres, i likhet med hvad nu är stadgadt. För öfrigt föreställer jag mig, att det vore lämpligast att införa de nya stadgandena i utsökningslagen och icke i en särskild lag.»

Justitierådet *Skarin*:

»Behovvet af den ifrågasatta lagändringen synes hafva uppkommit därigenom, att efter den 1 januari 1879, då utsökningslagen den 10 augusti 1877 trädte i kraft, en del underdomstolar ansett sig af 12 § i sagda lag, som medgaf lagsökning hos öfverexekutor endast för sådana fordringar, som grundade sig på skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis, förhindrade att, såsom förut skett, meddela tredskodom enligt 12 kap. 3 § rättegångsbalken äfven i sådana skuldfordringsmål, där skriftligt fordringsbevis ej åberopats.

Efter min mening har genom utsökningslagen, som ville till exekutors omedelbara behandling öfverlämna endast sådana fordringar, som af gäldenären skriftligen erkänts, icke någon ändring skett i hvad 12 kap. 3 § rättegångsbalken föreskrifver rörande behandling vid domstol af tvistemål i allmänhet, när svaranden, ehuru behörigen stämd, förfallolöst utebelifver. Domstolen har fortfarande, som förut, att utan hinder af svarandens ute-

varo, vare sig ett fordringsanspråk är grundadt på skriftligt bevis eller ej — lagen gör härutinnan ej någon åtskillnad — döma i saken — ej på de skäl, käranden företett, såsom det heter i utsökningslagens 18 § — utan *efter ty som sanning däri utletas kan*, hvilket är något helt annat. Domstolen har således, och det med rätta, skäligen fria händer att pröfva hvad verkan svarandens uteblifvande må äga. Lagstiftaren har undvikit att här till ledning för domaren uppställa vissa regler, såsom att den uteblifne svaranden bör anses hafva medgifvit kärandens påståenden eller grunden för desamma, eller att han bör antagas hafva bestridt hvad käranden påstått och yrkat; och 1734 års lagstiftare har härutinnan, liksom eljest, handlat välbetänkt och riktigt, hvilket bäst skönjes, då det blifver fråga om att lappa och ändra på hans lagbud. Han har funnit, att några allmängiltiga regler här hvarken böra eller kunna gifvas, utan öfverlämnat åt domaren att i hvarje fall pröfva hvad som må anses sannt.

Lagen den 6 oktober 1882 angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt undantager ju uttryckligen från sin tillämpning det fall, att saken afdömes efter 12 kap. 3 § rättegångsbalken, d. v. s. tredskovis; och denna lag medger och förutsätter således kontumacialförfarandet, ehuru den visserligen fastslår hvad som äfven därförut väl varit allmänt iakttaget, att kontumacialförfarandet icke är användbart i alla tvistemål, utan att domaren har i sin makt, att, där så aktas nödigt, tvinga svaranden att tillstädeskomma.

Lagen den 6 oktober 1882 torde lika litet som utsökningslagen utgöra hinder för domaren att fortfarande som förut tredskovis döma äfven i sådana skuldfordringsmål, där skriftligt fordringsbevis ej åberopas, efter ty som sanning utletas kan, d. v. s. efter hvad han skäligen må antaga vara sannt, vid det förhållande, att svaranden ej begagnat honom lämnadt tillfälle att gendrifva käromålet.

Är fordringen grundad på skriftligt fordringsbevis, som är åberopadt och behörigen beskrifvet i den svaranden delgifna stämningen, så torde domaren böra, vid svarandens uteblifvande, antaga utan vidare bestyrkelse, att fordringsbeviset är riktigt, och fastställa fordringen, efter ty fordringsbeviset föranleder. Har fordringsbeviset däremot icke i stämningen utan först vid rätten åberopats, lærer domaren finna sig nödsakad att på ett eller annat sätt lämna svaranden tillfälle att sig däröfver yttra, och tredskodom lærer således ej, åtminstone ej vid första rättegångstillfället, kunna meddelas. Ett skriftligt fordringsbevis är ej något bevis, med mindre dess riktighet må anses medgifven eller obestridt eller styrkt.

Finnes åter ej skriftligt fordringsbevis, men är fordringen grundad på räkning eller annan noggrann uppgift om dess uppkomst och beskaffenhet, som i den svaranden delgifna stämningen intagits, lär domaren vid svarandens uteblifvande, där tillräcklig anledning ej förekommer att draga i tvifvelsmål räkningens eller uppgiftens sanningsenlighet, skäligen böra antaga, att fordringen är riktig och att således fråga är, ej om en rättstvist, utan endast om ett domfästade af en emellan parterna ostridig fordran samt genast treskovis utdöma densamma. En räkning, hvars riktighet får anses medgifven eller obestridd eller styrkt, är vid domstol lika godt fordringsbevis som skuldebref. Har svaranden däremot ej med stämningen fått erforderlig upplysning om fordringens uppkomst och beskaffenhet, lär stämningsspåståendet ej kunna treskovis bifallas.

De domare synas mig därför förfara alldeles rätt, hvilka fortfarande, utan hinder af utsökningslagen och lagen den 6 oktober 1882, treskovis utdöma äfven sådana fordringar, som ej grundas på skriftligt fordringsbevis, när omständigheterna prövas vara sådana, att fordringen må hållas för riktig; och riksdagens skrivelse afser ju endast att få denna praxis antagen mera allmänt, än nu äger rum.

Det synes som, för vinnande af detta Riksdagens syftemål, det ej vore nödigt att göra det tillägg till 3 §, som förslaget innehåller. Meningen med detta tillägg är väl näppeligen något annat, än att hvad förut i §:n säges, angående treskodom i tvistemål i allmänhet, skall tillämpas äfven på fordringsanspråk rörande penningar, utom skadestånd, som ej äro grundade på skriftliga fordringsbevis. Detta synes mig vara en själfklar sak, som ej behöfver särskildt sägas; och kontumacialförfarandet torde å andra sidan i åtskilliga fall böra och kunna tillämpas jämväl såväl på fordringar rörande annat än penningar som på skadeståndsanspråk.

Denna nya lapp på det gamla klädet synes ej blott onödig, ty det gamla lagbudet räcker utan lappen här väl till, utan äfven synnerligen vanprydande och missledande, då man däraf kunde sluta, att annorlunda borde förfaras med fordringsanspråk grundade på skriftliga fordringsbevis, och att man åsyftade att gifva fordringar, som saknade sådan grund, en särskild privilegierad ställning.

Såvidt jag förstår, skulle Riksdagens syfte enklare vinnas därigenom, att en lagförklaring gäfves i syfte att 1877 års utsökningslag och lagen den 6 oktober 1882 icke må utgöra hinder för att tillämpa stadgandena i 12 kap. 3 § rättegångsbalken äfven på skuldfordringsmål, där skriftligt bevis för fordringen ej åberopades.

Då hvarken Riksdagens framställning eller det föreliggande förslaget synes gifva anledning att ingå i bedömande, huruvida lagsökningsförfarandet hos öfverexekutor borde utsträckas äfven till fordringar utan skriftligt fordringsbevis, anser jag för närvarande ej böra i denna fråga mig yttra.

Emellertid är jag på de grunder, jag här ofvan anfört, hindrad att tillstyrka antagandet af ifrågavarande lagförslag.»

Ur protokollet
Erik Ölander.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 16 mars 1906.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
BIESÈRT,
friherre MARKS VON WÜRTEMBERG,
TAMM,
SIDNER,
HELLNER,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet, hans excellens herr statsministern anmälde

högsta domstolens genom utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden den 2 december 1904 inhämtade utlåtande öfver förslag till lag om ändrad lydelse af 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll anförde departementschefen:

»Samtliga ledamöter af högsta domstolen, hvilka deltagit i den slutliga granskningen af lagförslaget, hafva afstyrkt detsamma. En ledamot har gjort detta, emedan han fann meningen med det tillägg till 12 kap. 3 § rättegångsbalken, som förslaget innehåller, knappast vara annat än att, hvad förut i §:n sades angående tredskodom i tvistemål i allmänhet, skulle tillämpas äfven på fordringsanspråk rörande penningar, utom skadestånd; men detta syntes vara en själfklar sak, som ej behöfde sär-

skildt sägas. En annan ledamot, med hvilken de öfriga i hufvudsak instämt, har ansett, att förslaget innebure ett väsentligt afsteg från de grundsatser rörande kändeparts beviskyldighet, på hvilka gällande rätt måste anses hvila; det vore att befara, att införandet af två motsatta principer på detta område skulle bringa förvirring i domstolarnas uppfattning rörande fördelningen i allmänhet af bevisbördan. Den principiöshet, som vidlåde förslaget, visade sig särskildt betänklig, då fråga vore om att lösa spörsmålen om verkan af svarandeparts uteblifvande på senare stadier af rättegången. Äfven på sådant uteblifvande borde kontumacialförfarandet, om det skulle genomföras i modern mening, vinna tillämpning, men en sådan reform syntes alltför omfattande och ingripande för att vidtagas annorledes än i sammanhang med en fullständig ombildning af rättegångsväsendet. Man borde därför icke för närvarande utan särdeles tvingande skäl inlåta sig på någon som helst utsträckning af kontumacialförfarandet i den ordinära processen. Behovet af en lagstiftning i det granskade förslagets syfte vore emellertid så kännbart, att betänkligheterna mot förslaget borde få vika, därest annan utväg för afhjälpan af olägenheterna af det nuvarande tillståndet icke stode till buds. I själfva verket funnes nära till hands en annan väg, hvilken ock inom Riksdagen varit antydd, nämligen den att utanför den allmänna civilprocessens område anordna ett förfarande, hvarigenom en borgenär, som ej hade skriftligt fordringsbevis, kunde utan omgång och besvär komma till sin rätt gentemot gäldenären i de fall, då denne ej gitte bestrida fordringens riktighet. Ett sådant förfarande, hvar till förebilden funnes i det i Tyskland och Österrike brukliga s. k. anmaningsförfarandet, berörde icke vare sig den allmänna rättegångsordningen eller lagsökningsförfarandet; och man hade därför ej att frukta några återverkningar å processuella hufvudgrundsatser, dem man ej afsett att rubba.

På nu antydda och af högsta domstolens pluralitet i öfrigt anförda grunder delar äfven jag de betänkligheter, som uttalats mot en lagstiftning i den riktning det granskade förslaget afser. Äfven mig synes frågans lösning för närvarande, i afvaktan på en fullständig ombildning af rättegångsväsendet, lämpligast vinnas på den af högsta domstolens pluralitet anvisade vägen.

Medan den allmänna rättegångsordningen bestämmer normerna för slitande af rättstvister och lagsökningsförfarandet innefattar en summarisk process, hvarigenom klar och förfallen fordran, som grundas på skriftligt fordringsbevis, kan på ett snabbt och föga kostbart sätt göras exigibel, skulle anmaningsförfarandet afse att lämna offentlig myndighets medverkan för uttagande af andra fordringar, hvilka väl ej hafva presumtion

för att vara klara och förfallna och därför ej lämpa sig för lagsökningsförfarandets summariska process, men hvilka, sedan gäldenären lämnats tillfälle att yttra sig öfver den, genom hans underlåtenhet att bestrida visat sig vara utom tvist, och således icke för sitt fastställande till betalning fordra någon process. Förfarandet kan närmast karakteriseras såsom handräckning för utbekommande af fordran, som lämnats obestridd. Ett utmärkande drag för detta förfarande, i motsats till den ordinära och den summariska processen, rättegång i tvistemål och lagsökningsförfarande, är att någon process alldeles icke förekommer i detsamma: så snart det anspråk, som gjorts gällande, mötes af en invändning eller ett bestridande, afstannar förfarandet. Detsamma innebär allenast, att en borgenär hos vederbörande myndighet uppgifver viss fordran hos annan och anhåller om handräckning för dess utbekommande; hvarefter myndigheten å ansökningen tecknar, för delgifning med gäldenären, en anmaning till denne att, om han bestrider krafvet, inom viss kort tid anmäla sitt jäf mot fordringen, vid äfventyr att eljest utmätning för gälden må ske. Förfarandets resultat blir icke en pröfning af fordringsrätten, icke ens fordringens fastställande till betalning eller att målet såsom tvistigt förvisas till domstol, utan allenast att vederbörande myndighet konstaterar, huruvida fordringen mötts af jäf eller den lämnats obestridd, och att, i det senare fallet, myndighetens bevis därom, tecknadt å ansökningen, lämnar tillgång till utmätning för den i ansökningen uppgifna fordringen. Då frågan om fordringens tillvaro eller om beloppet af densamma således icke i minsta mån pröfvas, lærer det ännu mindre än i lagsökningsförfarandet böra vara gäldenären betaget att få sin betalningsskyldighet pröfvad af domstol. Rätt till återvinningstalan ingår således såsom ett komplement till förfarandet. Ett så summariskt förfarande, i hvilket någon utredning utöfver ansökningens innehåll icke förekommer, förutsätter att fordringen i ansökningen angifves med sådan noggrannhet, att vid verkställigheten någon tvekan, om hvad verkställigheten skall afse, icke kan äga rum. Förfarandet torde därför icke lämpligen böra utsträckas till andra fordringar än sådana, som afse penningar. Aberopas till stöd för fordringen skriftligt fordringsbevis, synes anledning icke finnas att lämna borgenären valet mellan lagsökningsförfarande och anmaningsförfarande, utan torde det förra uteslutande böra komma till användning. Beträffande den myndighet, åt hvilken befattning med det nya förfarandet bör anförtros, synes någon tvekan knappast kunna råda, att detsamma, såsom till sin natur närmast sammanhängande med lagsöknings- och handräckningsärenden, bör öfverlämnas till öfverexekutor. Härför tala äfven historiska förhållanden, i det att före nya utsökningslagens tillkomst Konungens befallningshaf-

vande tog befattning äfven med fordringar, som ej stöddes af skriftligt fordringsbevis. Öfverexekutor har också det företrädet framför domstolarna på landet att vara ständigt tillgänglig, hvarjente allmänheten har tillgång till hos öfverexekutor anstald kommissionär för ärendenas bevakande och för handlingars insändande kan anlita allmänna posten. Rörande öfverexekutors kompetens torde böra meddelas samma föreskrifter, som i lagsökningssmål. I det fall att gäldenären vistas utom riket synes billigheten fordra, att ett förfarande, hvori frågan om behörigt delgifvande och uteblifvandet af ett bestridande är af så afgörande betydelse, icke vinner tillämpning.

Förfarandet bör, såsom förut blifvit antydt, inledas med en ansökning af borgenären och torde det böra åligga denne att i ansökningen meddela alla uppgifter om sig själf och om gäldenären, som för identifiering af deras personer erfordras; vidare om fordringens belopp, grunden för densamma och tiden för dess uppkomst. Sistnämnda uppgifter torde ock, i öfverensstämmelse med vanligt bruk, i stället kunna lämnas i särskild räkning, fogad vid ansökningen. Af processuella grunder bör föreskrivas, att ansökningshandlingarna aflämnas i två exemplar. Därest ansökningen är ställd till behörig öfverexekutor och densamma finnes uppfylla de föreskrifter om noggrannhet och tydlighet, som af förut angifven anledning måste uppställas, skall ansökningen upptagas af öfverexekutor och bör det åligga honom att å ansökningens ena exemplar teckna föreläggande för gäldenären att, om han bestrider krafvet, inom viss kort tid, som torde kunna bestämmas till fjorton dagar, efter det ansökningshandlingarna delgifvits honom, skriftligen hos öfverexekutor anmäla sitt bestridande, vid äfventyr att eljest utnätning för gälden må ske. Det torde af det föregående framgå, att jäf skall anses gjordt, om gäldenären blott bestrider krafvet. Jäf torde böra anses behörigen anmaldt äfven där det genom betaldt bref med allmänna posten kommit öfverexekutor tillhanda inom förelagd tid. På sätt förut blifvit antydt, är det för anmaningsförfarandet utmärkande, att detsamma är uteslutande ett handräckningsförfarande, hvilket pågår endast så länge det anspråk, hvares realiserande afses, är utom tvist. Följdriktigheten fordrar, att detta vinner tillämpning äfven på de kostnader, som i själfva ärendet uppkomma. Sökandens anspråk på ersättning i sådant afseende torde därför böra, redan innan ansökningen kommuniceras gäldenären, af öfverexekutor prövas och bestämmas till skäligt belopp, hvilket, därest detsamma lämnas obestriddt, skall jämte hufvudfordringen uttagas.

Af redan antydd anledning torde delgifning utom riket icke böra tillerkännas laga verkan. Ehuru ingifvandet af ansökning i ett anmaningsärende icke i och för sig medför någon rättsverkan och

det för den uppgifne gäldenären kan vara likgiltigt, om sådana ärenden under längre tid balanseras hos öfverexekutor, torde likväl vara med god ordning öfverensstämmande att viss tid föreskrifves, inom hvilken det åligger sökanden visa, att delgifning ägt rum, vid äfventyr, om den tid försittes, att ansökningen är förfallen.

Sedan sökanden visat, att gäldenären fått del af ansökningen, och tiden för jäfs framställande förflutit utan att krafvet blifvit bestridt, är sökanden, i enlighet med hvad det gäldenären gifna föreläggandet innehåller, berättigad att få utmätning för fordringen. Särskildt beslut härom af öfverexekutor torde icke erfordras, då någon pröfning icke äger rum, utan synes förfarandet hos öfverexekutor böra avslutas därmed, att denne förser det hos öfverexekutor kvarliggande exemplar af ansökningshandlingarna med bevis såväl om det föreläggande, som gifvits gäldenären, som därom att gäldenären, oaktadt föreskrifven tid efter delgifningen förflutit, ej gjort jäf mot ansökningen. Sökanden skulle därefter äga uttaga detta exemplar af ansökningen och på grund där af erhålla utmätning. Däremot, om inom förelagd tid jäf göres mot ansökningen, ehvad detta utgöres af ett förnekande af fordringens uppkomst eller påstående att betalning skett eller annan invändning mot betalningsskyldigheten, är frågan om utmätning naturligen förfallen. Särskildt torde böra anmärkas, att erkännande af gälden åtföljdt af påstående om kvittning måste anses lika med bestridande af betalningsskyldighet. Bestrides sökandens anspråk allenast i hvad det afser ersättning för handräckningskostnaden, torde detta icke böra hindra, att utmätning sker för den ostridiga hufvudfordringen. Däremot torde icke böra medgifvas att, om i hufvudfordringen ingå ett flertal poste- och af dessa endast en eller annan bestrides, utmätning sker för de återstående, emedan ett sådant särskiljande synes icke vara förenligt med förfarandets ytterligt förenklade beskaffenhet.

I fråga om den verkan, anhängiggjord återvinningstalan medför å fortgången af handräckningsärendet, torde böra gälla samma bestämmelser, som om utmätning för icke laga kraft vunnen dom.

Har gäldenären gjort jäf i fråga om handräckningskostnaden eller vill borgenären ej åtnöjas med det belopp, som i sådant hänseende blifvit af öfverexekutor bestämdt, torde med förfarandets natur bäst öfverensstämma att blott anvisa sökanden utvägen att instämma den sålunda tvistig blifna frågan till domstol. Öfverexekutors beslut eller åtgärd i anmaningsärende torde nämligen icke i annat fall böra få öfverklagas än, då öfverexekutor ej upptagit ansökning om handräckning. I sådant fall synes sökanden böra få i högre instans pröfvad frågan, om öfverexekutor med

rätta afskurit honom från den genväg till hans anspråks realiserande, som förfarandet kan innebära. Af samma skäl som i lagsökningsmål torde klagan öfver hofrätts beslut böra vara utesluten. Rättsmedelsproceduren torde lämpligen ordnas i öfverensstämmelse med utsökningslagens stadganden om besvär öfver öfverexekutors utslag.

Lagstiftning i den riktning, sålunda angifvits, torde böra föranleda ändring i stadgandet i 14 § utsökningslagen att, om borgenär underlåtit att vid sin ansökning foga afskrift af den handling, hvarå han grundar sin fordran, eller om öfverexekutor finner att handlingen icke innefattar bevis om fordran, ansökningen ej skall upptagas. Det låter nämligen väl tänka sig, att ansökningen uppfyller de fordringar, som gälla för erhållande af handräckning för fordrans utbekommande. Stadgandet, att ansökningen ej upptages, bör därför ersättas med en bestämmelse, att ansökningen skall af öfverexekutor behandlas så, som afsåge den handräckning för fordrans utbekommande.

Till sist återstår att beröra frågan om de nu föreslagna bestämmelsernas förhållande till förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription. Uppenbart är, att ansökningens delgifning är en åtgärd af beskaffenhet att afbryta preskription. Därest vidare åtgärd i handräckningsärendet icke förekommer, räknas tiden, inom hvilken gäldenären skall ånyo erinras om fordringen, från tiden för delgifningen. Bestrides ansökningen af gäldenären, innefattar detta bevis, att han varit om fordringen erinrad, och tiden för preskriptions inträdande torde i så fall böra räknas med utgångspunkt från den tid, då bestridandet skedde. Har utmätning följt å ansökningen, lär gäldenären därigenom få anses ånyo erinrad om skulden. Öfverexekutors åtgärd att förse ansökningen med bevis, att densamma lemnats obestridd eller att jäf gjorts allenast i fråga om handräckningskostnaden, synes i förevarande afseende vara att likställa med fordringens fastställande genom dom eller utslag, hvarom i förordningens 4 §, första punkten, förmåles; och torde ett stadgande i sådan riktning böra fogas till nämnda paragraf.

Redan i högsta domstolen framlades förslag till lag om handräckning för fordrans utfående samt till lag om ändrad lydelse af 14 § utsökningslagen, byggda på de principer, jag förut utvecklat; och inom justitiedepartementet har uppgjorts förslag till lag om ändrad lydelse af 4 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming.»

Efter uppläsande af dessa förslag, af den lydelse bil. E, F och G vid detta protokoll utvisa, hemställde föredragande departementschefen, att

högsta domstolens utlåtande öfver förslagen måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom utdrag af protokollet inhämtas.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i nåder lämna bifall.

Ur protokollet

Carl Lundquist.

*Bil. E.***Förslag**

till

LAG**om handräckning för fordrans utfående.**

Härigenom förordnas, som följer:

1 §.

För utfående af penningfordran, som ej är grundad på skriftligt fordringsbevis, äge borgenären njuta handräckning efter ty här nedan sägs.

2 §.

Handräckning, som i 1 § afses, skall sökas hos öfverexekutor i den ort, där gäldenären har sitt bo och hemvist eller någon tid sig uppehåller. Den, som ingenstädes äger stadigt hemvist eller ej är svensk medborgare, sökes hvar han finnes.

3 §.

Ansökning om handräckning skall göras skriftligen och innehålla uppgift om såväl borgenärens som gäldenärens namn och yrke samt hemvist eller uppehållsort, så ock om fordringens belopp i hufvudstol och den ränta, som fordras; och gifve borgenären därjämte i ansökningen eller i räkning, som därvid fogas, tydligt och fullständigt upp grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst.

Ansökningen och räkning, som däri åberopas, skola till öfverexekutor aflämnas i två exemplar.

4 §.

Finner öfverexekutor, hos hvilken handräckning är sökt, sig jämlikt 2 § ej äga behörighet att därmed taga befattning, eller har sökanden ej iakttagit, hvad i 3 § stadgas, varde ansökningen ej upptagen; och teckne öfverexekutor besked därom å ena exemplaret af ansökningen.

5 §.

Upptages ansökningen, teckne öfverexekutor å ena exemplaret föreläggande för gäldenären att, såframt han bestrider krafvet, inom fjorton dagar, efter det sagda handling delgifvits honom, skriftligen hos öfverexekutor anmäla sitt jäf, vid äfventyr, om det försummas, att utmätning för gälden må ske.

Har borgenären i ansökningen åskat ersättning för handräckningskostnaden, bestämme öfverexekutor i föreläggandet jämväl visst belopp, som, i händelse jäf ej göres, skall i sistnämnda hänseende gäldas.

6 §.

Är föreläggande meddeladt efter ty i 5 § sägs, låte borgenären hos öfverexekutor uttaga och till gäldenären öfverlämna det exemplar af ansökningen, hvarå föreläggandet tecknats, jämte räkning, om sådan åberopats, och gifve därefter inom sex månader från det föreläggandet gafs till öfverexekutor in sådant bevis, som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs, rörande delgifningen och tiden därför.

Ej må delgifningen äga rum utom riket.

7 §.

Har borgenär till öfverexekutor ingifvit delgifningsbevis efter ty i 6 § sägs, och gör ej gäldenären inom förelagd tid jäf emot ansökningen, teckne öfverexekutor ofördröjligen å det exemplar af ansökningen, som hos öfverexekutor kvarligger, ej mindre föreläggandet än ock bevis, att ansökningen lämnats obestridd.

Har gäldenären förklarat sig vilja helt eller delvis kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären, det vare såsom jäf ansedt.

Göres jäf allenast i fråga om handräckningskostnaden, varde bevis därom jämte föreläggandet åtecknad ansökningen.

8 §.

Varder ej inom sex månader, efter det föreläggande meddelats enligt 5 §, delgifningsbevis aflämnadt till öfverexekutor, eller göres inom förelagd tid jäf, som ej angår allenast handräckningskostnaden, vare ansökningen förfallen.

9 §.

Har öfverexekutor meddelat bevis, som i 7 § sägs, äge borgenären uttaga det exemplar af ansökningen, hvarå beviset är tecknadt, och njute därefter på grund af sagda handling utmätning för sin fordran såsom enligt dom.

Har öfverexekutor bestämt ersättning för handräckningskostnaden, och är ej heller i fråga därom jäf framställdt, varde sagda ersättning likasom själfva fordringen uttagen.

10 §.

Har gäldenären försummat att inom förelagd tid göra jäf, stånde honom likväl fritt att vid domstol söka återvinning af det belopp ansökningen afser; stämme dock därom sist inom sex månader, från det utmätning ägt rum.

Visar gäldenären, att han stämt om återvinning, utgöre det ej hinder för utmätningen, men i fråga om försäljning af det utmätta och lyftning af köpeskillingen gälle i ty fall, hvad i utsökningslagen finnes stadgadt för det fall, att utmätning ägt rum å dom, som ej äger laga kraft.

11 §.

Har gäldenären gjort jäf i fråga om handräckningskostnaden allena, eller vill ej borgenären åtnöjas med den ersättning, som i sådant afseende blifvit af öfverexekutor bestämd, äge borgenären medelst stämning draga frågan under domstols pröfning.

12 §.

Vill borgenär klaga öfver, att ansökning om handräckning ej upptagits, göre det i hofrätten genom besvär.

Tiden för besvärens anförande skall räknas från den dag besked af öfverexekutor tecknades å ansökningen och gå till ända, där öfverexekutor

har sitt säte inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands eller Gottlands län, klockan 12 å trettionde dagen från nyssnämnda dag och i annat fall klockan 12 å tjugonde dagen. I fråga om påföljd därpå, att besvaren ej i rätt tid ingifvas till hofrätten eller öfverexekutors beslut ej där företes, så ock beträffande målets behandling i hofrätten skola utsökningslagens stadganden angående besvär öfver utslag af öfverexekutor äga tillämpning. Öfver hofrättens utslag må ej klagan föras.

13 §.

I andra fall, än i 12 § är nämndt, må ej klagan föras öfver öfverexekutors åtgärd i fråga om handräckning enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den

Bil. F.**Förslag**

till

LAG**om ändrad lydelse af 14 § utsökningslagen.**

Härigenom förordnas, att 14 § utsökningslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Lagsökning skall göras skriftligen; och foga borgenär vid sin inlaga besannad afskrift af den handling, hvarå han sin fordran grundar. Underlåter han det, eller finner öfverexekutor den åberopade handlingen icke innefatta bevis om fordran, varde ansökningen behandlad såsom afsåge den handräckning för fordrans utfående, därom särskildt är stadgadt.

Denna lag träder i kraft den

Btl. G.

Förslag

till

LAG

om ändrad lydelse af 4 § i nådiga förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming.

Häri genom förordnas, att 4 § i nådiga förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming skall erhålla följande ändrade lydelse:

Nu har gäldenär blifvit för fordran lagsökt: fastställes fordringen genom dom eller utslag; varde tid att den sedan efter 1 § bevaka räknad från det domen eller utslaget gafs, där ej verkställighet därå kommer innan den tid ute är: har lagsökningen afstannat och, sedan gäldenären sist hördes eller till hörande kallades, den i 1 § utsatta tid förflutit, och visas det ej, att fordringen blifvit under den tid så bevakad, som i samma § sägs; då vare, till krafrättens bibehållande, den lagsökning emot gäldenären utan verkan: samma lag vare, då dom eller utslag fallit, hvarom kungörelse skall gäldenären meddelas, där ej sådan kungörelse sker eller fordringen efter 1 § bevakas, inom tid, som där stadgas, räknad från det gäldenären sist hördes eller till hörande kallades.

Har å ansökning om handräckning för fordrans utfående öfverexekutor tecknat bevis, att ansökningen lemnats obestridd eller att jäf

gjorts allenast i fråga om handräckningskostnaden, och sker ej utmätning för fordringen, vare tiden för fordringens bevakande enligt 1 § räknad från det beviset tecknades.

Denna lag träder i kraft den

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet i Kungl. Maj:ts
högsta domstol torsdagen den 4 oktober 1906.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden LILIENBERG,
LINDBÄCK,
CASSEL,
SILVERSTOLPE,
PETRÉN.

Sedan, jämlikt högsta domstolens beslut den 3 april 1906, handlingarna rörande de till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlämnade förslag till lag om handräckning för fordrans utfående, förslag till lag om ändrad lydelse af 14 § utsökningslagen samt förslag till lag om ändrad lydelse af 4 § i nådiga förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämning cirkulerat mellan högsta domstolens ofvanbemälde ledamöter, företogs nu detta ärende till slutlig behandling; varande de särskilda förslagen bilagda detta protokoll.

1:o förslag till lag om handräckning för fordrans utfående.

Justitierådet *Petrén* anförde: »Behovvet af lagstiftningsåtgärder i syfte att åstadkomma en snabbare och enklare procedur vid utsökande af fordringar, som icke grunda sig på skriftliga fordringsbevis, är allmänt erkänt. Däremot hafva meningarna varit delade i fråga om den väg, på hvilken detta ändamål lämpligast står att vinna. Sedan emellertid den först påtänkta utvägen — en utsträckt tillämpning af kontumacialförfarandet — på grund af de betänkligheter, som inom högsta domstolen

uttalades mot ett i sådant afseende upprättadt förslag till lag om ändrad lydelse af 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken, numera öfvergifvits, anser jag mig icke hafva att ingå i bedömande af, huruvida en lagstiftning i den riktning, nämnda förslag anvisade, kunnat vara lämpligare för frågans lösning än den väg, som i det föreliggande förslaget blifvit vald.

Att en lagstiftning sådan som den nu föreslagna i åtskilliga fall skulle komma att visa sig effektiv, synes mig otvifvelaktigt. Det torde nämligen med skäl kunna antagas, att många af de gäldenärer, som icke hafva något att invända mot krafvet men, då de instämmas till domstol, underlåta att komma tillstådes, icke skulle vilja hos offentlig myndighet uttryckligen bestrida borgenärens anspråk. Å andra sidan kan det emellertid icke förnekas, att det föreslagna förfarandet är föga ägnadt att utöfva något tryck på mindre nogräknade gäldenärer, som vilja undandra sig fullgörandet af sina förpliktelser. Sådana gäldenärer komme säkerligen icke att draga i betänkande att till öfverexekutor insända ett bestridande af krafvet, äfven om de saknade fog därför. Åtgärden är ju ytterst enkel och ingalunda förenad med samma obehag och svårigheter som att själf eller genom ombud inför domstol framkomma med ett orättmätigt bestridande. För öfrigt skulle ju enligt förslaget gäldenären äga full rätt att bestrida hela ansökningsen, om han kunde finna den obetydligaste anmärkning mot någon enda i krafvet ingående post. Därest nu gäldenären afgifver bestridande, är därigenom förfarandet afbrutet, och hänvändandet till öfverexekutor skulle i sådan händelse, långt ifrån att bereda borgenären någon lättnad, endast hafva ådragit honom onödiga kostnader och förskaffat gäldenären ett ytterligare uppskof. I hvilken utsträckning obefogade jäf skulle komma att göras, är naturligtvis omöjligt att förutsäga. Dock må det erinras att vid bedömandet häraf några slutsatser näppeligen torde kunna dragas af den erfarenhet, som i detta hänseende må hafva vunnits i Tyskland och Österrike vid tillämpning af det där brukliga anmaningsförfarandet, som utgör förebilden till förevarande förslag. I sagda länder är nämligen förfarandet förlagdt till domstol och så anordnad att det, därest invändning göres, i många fall kan omedelbart öfvergå i en vanlig civilprocess. Vid sådant förhållande och med hänsyn till det i nämnda länder gällande stränga kontumacialförfarandet finnes det tydligen föga anledning för den gäldenär, som icke har någon grundad invändning mot krafvet, att i anmaningsförfarandet framkomma med bestridande.

Ehuru det således enligt min mening måste befaras att förslaget, om det upphöjes till lag, icke skall visa sig ägnadt att, i den mån önskvärdt vore, afhjälpa de missförhållanden, för hvilka man vill råda bot,

anser jag mig dock, med hänsyn till det läge, hvori frågan nu kommit, icke böra afstyrka, att förslaget lägges till grund för lagstiftning i ämnet. Genom en sådan lagstiftning skulle ju alltid vinnas någon förbättring i de nu rådande förhållandena, och för öfrigt torde endast erfarenheten kunna afgöra, i hvad mån de uttalade farhågorna äro af praktisk betydelse.

Enligt förslaget skulle öfverexekutor, om fordringen vore af beskaffenhet, som i 1 § sägs, och öfverexekutor enligt 2 § funne sig behörig, endast hafva att tillse, huruvida de i 3 § meddelade formella föreskrifter blifvit iakttagna. Däremot skulle det icke tillkomma öfverexekutor att ingå i någon materiel pröfning af anspråket. Om det t. ex. vore än så uppenbart, att den i ansökningen uppgifna grunden icke lagligen kunde medföra någon fordringsrätt, att fordringsanspråket vore till beloppet öfverdrifvet eller att fordringen ännu icke vore till betalning förfallen, skulle öfverexekutor ändock vara pliktig att upptaga ansökningen. Nu kan det invändas, att häri icke skulle komma att ligga någon fara för rättskränkning, då den, mot hvilken ett obefogadt kraf framställdes, för sitt fredande endast behöfde till öfverexekutor insända ett bestridande däraf. Det anmärkta förhållandet synes mig dock icke vara utan sina betänkligheter, ty säkerligen skulle, fränsedt den händelse att den, mot hvilken handräckning äskades, vore af laga förfall hindrad att iakttaga sin rätt, fall komma att inträffa, då den förmente galdenären på grund af vårdslöshet, glömska eller oförstånd försummade att inom föreskrifven tid inkomma med bestridande, hvarförotom bristfällig postgång och andra liknande omständigheter härvid jämväl äro att taga i betraktande. Rätt till återvinningstalan skulle ju alltid finnas, men obehaget att blifva underkastad utmätning på grund af ett obefogadt kraf komme i dylika fall att kvarstå. I Tyskland och Österrike har man ej heller funnit det rådligt att vid anmaningsförfarandet så snävt begränsa vederbörande myndighets pröfningsrätt. I dessa länder är emellertid, såsom förut nämnts, förfarandet förlagdt till domstol. Helt annorlunda ställer sig förhållandet, när, på sätt förslaget innehåller, förfarandet skall handhafvas af exekutiv myndighet. Det är då af vikt att man strängt fasthåller vid dess karaktär af ett rent handräckningsförfarande, som icke innefattar någon pröfning af fordringsanspråket. I annat fall löper man fara att återkomma till den sammanblandning af domstolarnas och de exekutiva myndigheternas befogenhetsområden, som före nya utsökningslagens tillkomst var rådande och som man genom nämnda lag sökte att för framtiden förebygga. Trots de antydda betänkligheterna finner jag mig därför icke böra hemställa om någon ändring i förslaget i syfte att tillerkänna öfverexekutor en vidsträcktare pröfningsrätt.

Emellertid synes det mig som om sagda betänkligheter skulle afsevärdt minskas, därest man i förslaget vidtoge den äfven från andra synpunkter önskvärda förändringen att från förfarandets tillämpningsområde undantaga fordringar, som utgöras af skadestånd. Det torde nämligen vara just i fråga om fordringar af denna art, som det mest är att befara att obefogade och öfverdrifna anspråk skulle komma att framställas. I själfva verket äro skadeståndsfordringar ytterst sällan till beloppet ostridiga, och de lämpa sig därför föga för det föreslagna förfarandet. Ej heller lär man med fog kunna påstå, att beträffande dessa fordringar något starkare behof af en enklare procedur för deras utsökande gjort sig gällande, utan torde det i fråga om dem snarare vara en lindring i anspråken på bevisning om skadans belopp, som anses önskvärd. Det nu sagda gäller skadeståndsanspråk i allmänhet. Hvad särskildt vidkommer sådana skadeståndsfordringar, som grunda sig på brottsligt förfarande, torde dessa i än mindre grad än de civila skadeståndsanspråken vara lämpade att indragas under ifrågavarande till sin natur rent civila handräckningsförfarande. Att det skulle vara tillåtet att på den väg, förslaget anvisar, utsöka skadestånd af en person under påstående att han gjort sig skyldig till brott, kanske af grof beskaffenhet, synes knappast vara med god rättsordning öfverensstämmande. En återvinningstalan skulle i sådana fall blifva en ren brottmålsprocess. Svaranden i återvinningsmålet måste ju, om han ville undgå att återbetala det skadestånd han af käranden handräckningsvis utsökt, styrka att käranden begått det brott, som åberopats såsom grund för skadeståndsanspråket. Ifrågasättas kunde att låta de civila skadeståndsanspråken falla under den föreslagna lagen men därifrån undantaga de kriminella. En sådan anordning synes dock icke lämpligen låta sig genomföra. Frågan, huruvida den handling, hvarpå ett anspråk om skadestånd grundas, är brottslig eller ej, kan nämligen vara af ganska svårlöst beskaffenhet och torde mången gång ej kunna afgöras med ledning allenast af de mer eller mindre fullständiga uppgifter, som komma att lämnas i en handräckningsansökan.

Af nu anförda skäl hemställer jag, att det remitterade förslaget måtte undergå sådan ändring, att det däri afsedda förfarandet icke blifver tillämpligt å skadeståndsanspråk; och tillåter jag mig härvid erinra, att enligt det förut omförmälda förslaget till lag om ändrad lydelse af 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken det där ifrågasatta nya tredskoförfarandet icke skulle få användas i fråga om fordringar, som utgjordes af skadestånd, samt att vid förslagets granskning i högsta domstolen denna bestämelse icke gifvit anledning till någon anmärkning.»

På de af justitierådet *Petrén* i fråga om undantagande af skadeståndsfordringar anförda skäl hemställde *högsta domstolens öfriga ledamöter* i likhet med justitierådet att det remitterade förslaget måtte undergå sådan ändring, att det föreslagna handräckningsförfarandet icke blefve tillämpligt å skadeståndsanspråk.

4 §.

Högsta domstolen ansåg det böra tydligare än som skett utsägas, att öfverexekutor vid pröfning, huruvida ansökningen må upptagas, skall tillse jämväl om fordringen är sådan, att enligt 1 § förfarandet är å densamma tillämpligt.

Vidare yttrade justitierådet *Lindbäck*, med hvilken justitierådet *Lilienberg* instämde: »Som enligt 12 § borgenären tillerkänts rätt att anförda besvär emot öfverexekutors beslut därom, att handräckningsansökningen ej upptagits, torde det blifva nödvändigt att i lagen införa bestämmelse, hvarigenom borgenären, där han ej tillstadesvarit, då beslutet gafs, sattes i tillfälle att vinna kännedom om tiden för beslutet, enär besvär-rätten eljest lätteligen blefve illusorisk; och torde i berörda hänseende böra föreskrivas, att beslutet, så framt detsamma icke afkunnats muntligen i borgenärens närvaro, skall af öfverexekutor meddelas efter anslag, på sätt som stadgas i 34 § utsökningslagen. Om denna anmärkning vinner afseende, synes i följd däraf någon jämkning af ordalagen i 12 § blifva erforderlig.

Dessutom torde i enlighet med hvad som gäller i fråga om klagan öfver öfverexekutors beslut i utsökningsmål, det böra åläggas öfverexekutor att i sammanhang med beskedet, att ansökningen ej upptagits, meddela borgenären underrättelse om hvad vid ändringssökande skall iakttagas samt äfventyret, om det försuinmas.»

5 §.

Justitierådet *Petrén*, med hvilken justitieråden *Lindbäck*, *Cassel* och *Silverstolpe* instämde, anförde: »Enligt 6 § skall, därest i ansökningen åberopas räkning, jämväl denna öfverlämnas till gäldenären. Föreläggandet bör i sådant fall innehålla föreskrift härutinnan, men detta framgår ej af 5 §, sådan den i förslaget är affattad. Förtydligande af paragrafen i detta hänseende synes därför erforderligt.

Då förslaget mening torde vara, att hvarje bestridande af ansökningen skall anses såsom jäf och att således dit böra hänföras jämväl formella invändningar såsom i fråga om öfverexekutors behörighet m. m., men ordalagen i förevarande § kunna gifva stöd för den tolkning, att gäldenären endast skulle äga att framställa materiella invändningar mot krafvet, hemställer jag om sådan jämkning i paragrafen, att det tydligt framgår, att gäldenärens rätt att göra jäf är af ofvannämnda vidsträcktare omfattning.»

Därjämte yttrade justitierådet *Petrén*, med hvilken justitieråden *Lilienberg*, *Lindbäck* och *Cassel* förenade sig: »Den tid af fjorton dagar, som enligt förslaget skulle lämnas gäldenären för jäfs framställande, torde i allmänhet vara fullt tillräcklig. Emellertid lära i de nordligaste länen finnas orter med så dåliga postförbindelser, att sagda tid måste anses vara för knappt tillmätt för pesorner, hvilka bo eller uppehålla sig i nämnda orter. Öfverexekutor synes därför böra tilläggas rätt att, där så finnes nödigt, förelägga längre tid t. ex. högst trettio dagar.»

Slutligen anmärkte justitieråden *Lindbäck*, *Cassel*, *Silverstolpe* och *Petrén*, att då enligt 6 § delgifning af ansökningshandlingarna skulle ske genom dessas öfverlämnande till gäldenären, ordet »delgifvits» syntes böra utbytas mot »öfverlämnats».

6 §.

Justitierådet *Lindbäck* yttrade: »Då det synes öfverensstämma med god ordning, att om delgifning af ansökningshandlingarna skall gälla hvad 11 kap. 8 § rättegångsbalken innehåller rörande förbud mot delgifning af stämning i vissa fall, hemställer jag, att föreskrift härom i denna § intages.»

Justitierådet *Petrén* anförde: »Förslaget, som endast i fråga om delgifningsbevisets beskaffenhet hänvisar till rättegångsbalkens föreskrifter om delgifning af stämning, saknar hvarje stadgande, motsvarande de i 11 kap. rättegångsbalken förekommande bestämmelser om delgifning af stämning med olika arter af juridiska personer, och synes med hänsyn härtill blifva tillämpligt endast, då ansökningen är riktad mot en fysisk person. Om detta förhållande har jag ansett mig böra erinra utan att med anledning därpå framställa någon anmärkning.»

7 §.

Justitierådet *Lindbäck* yttrade: »Den påteckning å ansökningen, som öfverexekutor jämlikt stadgandet i första stycket har att verkställa, skulle

blifva utan praktisk betydelse i de säkerligen talrika fall, då, efter delgifningsbevisets inlämnande till öfverexekutor, godvillig uppgörelse angående fordringen träffats emellan borgenären och gäldenären, i hvilka fall borgenären naturligtvis icke har något behof af en dylik påteckning. Stadgandet synes därför lämpligen böra förändras därhän, att ifrågavarande påteckning icke behöfver göras förr än borgenären hos öfverexekutor därom framställer begäran. Härigenom skulle borgenären besparas den i ofvan antydda fall onödiga utgiften af lösen för påteckningen.»

8 §.

Justitierådet *Lindbäck* anförde: »Utöfver hvad här stadgas torde ansökningen böra förklaras hafva förfallit jämväl då borgenären, sedan längre tidrymd, exempelvis ett år, förflutit efter det delgifningsbeviset ingifvits, icke låtit uttaga det hos öfverexekutor kvarliggande exemplar af ansökningen, oaktadt jäf emot densamma ej blifvit af gäldenären gjordt. I sådan händelse kan med största sannolikhet antagas, att borgenären fått likvid; och en bestämmelse i nu antydda riktning skulle förekomma, att öfverexekutorerna blefve nödsakade att år ifrån år i sina diarier upptaga såsom hvilande handräckningsärenden, hvilka sökandena antagligen ej ärna fullfölja.»

9 §.

Justitieråden *Lindbäck*, *Cassel*, *Silverstolpe* och *Petrén* voro ense om den anmärkning, att därest i ansökningen räkning vore åberopad, borde uppenbarligen utmätning icke kunna ske allenast på grund af ansökningen, utan måste i sådan händelse för utmätningens vinnande jämväl räkningen ingifvas till utmätningssmannen. Detta framginge emellertid icke af paragrafen, hvarför nödig jämkning torde böra äga rum.

10 §.

Justitierådet *Petrén*, med hvilken justitieråden *Cassel* och *Silverstolpe* instämde, anförde: »Åt stadgandet i första stycket af paragrafen synes kunna gifvas den uppenbarligen icke åsyftade tolkning, att återvinnings-talan ej skulle få afse den af öfverexekutor bestämda handräckningskostnaden utan endast hvad borgenären i ansökningen upptagit såsom sin fordran. Ett förtydligande af stadgandet torde därför vara erforderligt.

Af förslaget framgår ej oförtydligt, huruvida gäldenär, som försummat att inom förelagd tid göra jäf och därefter erlägger likvid utan att utmätning ägt rum, är berättigad att stämma om återvinning. Att en gäldenär under sådana omständigheter kan vilja föra återvinningstalan är ej otänkbart, då han kan hafva erlagt likvid, ingalunda därför att han anser fordringen rättmätig, utan endast för undvikande af utmätningens kostnad och kanske under uttryckligt förbehåll om rätt att söka återvinning. Därest förslaget mening är att dylik rätt i nu afsedt fall skall tillkomma gäldenären, finnes emellertid ingen tid bestämd, inom hvilken han har att anhängiggöra sin talan, och torde vid sådant förhållande rätt därtill komma att stå honom öppen under tio år från likvidens erläggande. Att en dylik anordning är olämplig ligger i öppen dag. Följden däraf skulle blifva att, om gäldenären försummat att göra jäf, borgenären, för att ej riskera att efter lång tids förlopp blifva utsatt för återvinningstalan, måste söka undvika att taga likvid annorledes än efter utmätning.

I fråga om den verkan, anhängiggjord återvinningstalan skulle medföra å handräkningsärendets fortgång, synas bestämmelserna i förslaget ej tillräckligt tillgodose gäldenärens intressen. Öfverexekutor äger ju icke ingå i någon materiel pröfning af krafvet och, såsom förut erinrats, kan det inträffa, att jäf ej blir inom behörig tid framställt, ehuru fordringsanspråket är fullkomligt obefogadt. Under sådana förhållanden är det tydligen angeläget att, sedan återvinningstalan anhängiggjorts, verkställigheten icke utsträcker vidare än hänsynen till borgenärens säkerhet oundgängligen påkallar. För detta ändamål synes förslaget böra undergå sådan ändring att, i händelse gäldenären innan utmätning skett, visar att han stämt om återvinning, utsökningslagens föreskrifter om verkställighet af underrätts icke laga kraft ägande dom, hvarigenom betalningsskyldighet ålagts någon, blifva tillämpliga. Vidare torde domstol, där återvinningstalan af nu ifrågavarande slag är anhängig, böra tilläggas enahanda befogenhet att förordna om inställande af verkställigheten, som enligt 49 § utsökningslagen tillkommer domstol, hvilken handlägger återvinningstalan mot tredskodom.

Därest gäldenärens återvinningstalan helt och hållet eller delvis bifalles, torde bestämmelserna i 50 § utsökningslagen äga tillämplighet. För undvikande af hvarje tvekan härom synes emellertid uttrycklig föreskrift i sådant hänseende böra meddelas.»

Justitierådet *Lindbäck* var ense med justitierådet *Petrén* utom i fråga om rätt för gäldenär, som försummat att göra jäf och därefter erlägger likvid utan föregången utmätning, att anställa återvinningstalan.

Justitierådet *Lilienberg* var i så måtto ense med öfrige ledamöter, att, om galdenären stämt om återvinning, borde så anses som hade betalningsskyldighet blifvit honom ålagd genom underrätts dom, som ej vunnit laga kraft, och borde dessutom rätten, där talan är anhängig, äga förordna att utmätningssätgården skulle inställas.

12 §.

Justitieråden *Lilienberg* och *Lindbäck* förenade sig om den anmärkning, att i de fall, då protokoll hos öfverexekutor förts i handräckningsärende, hvarom här vore fråga, det torde böra åligga klaganden att, på sätt i 189 § utsökningslagen för där afsedda fall funnes stadgadt, till hof-rätten ingifva jämväl protokollet, vid samma äfventyr, som skulle gälla för underlåtenhet att ingifva öfverexekutors beslut.

Då handräckningsärenden enligt förevarande lagförslag komme att hos öfverexekutor utgöra en helt ny grupp af mål, hvilka det vore angeläget att hålla åtskilda från mål, hvilka hos öfverexekutor behandlades enligt utsökningslagen, förutsatte justitieråden *Lilienberg*, *Lindbäck* och *Petrén* att föreskrift komme att meddelas därom, att öfverexekutor skulle hålla särskild dagbok öfver de handräckningsärenden, som skulle behandlas enligt förslaget.

2:o förslag till lag om ändrad lydelse af 14 § utsökningslagen.

Justitierådet *Petrén*, med hvilken justitieråden *Cassel* och *Silverstolpe* instämde, anförde: »Enligt den affattning förslaget erhållit skulle öfverexekutor, därest borgenär i lagsökningsinlaga uppgäfve, att hans fordran grundade sig på skriftligt fordringsbevis, men underlåte att bifoga afskrift af detsamma, behandla ansökningsen såsom afsåge den handräckning för fordrans utfående. Härigenom skulle i själfva verket borgenär, hvars fordran grundar sig på skriftligt fordringsbevis, erhålla full frihet att för fordringens utsökande välja mellan lagsöknings- och handräckningsförfarandet. Funne han det förmånligare att använda sistnämnda förfarande, behöfde han ju endast underlåta att bifoga afskrift af fordringsbeviset. En dylik valfrihet synes emellertid stå i bestämd strid mot stadgandet i 1 § af förslaget till lag om handräckning för fordrans utfående.

Då lagsökningsinlaga icke behöfver ingifvas i mera än ett exemplar men ansökan om handräckning för fordrans utfående skulle aflämnas i två exemplar för att kunna till behandling upptagas, synes det lämpligt om förevarande § erhöile sådan affattning, att däri erinrades, att för ansökningens behandling såsom afseende handräckning för fordrans utfående erfordrades att ansökningshandlingarna vore så beskaffade, som i lagen om dylik handräckning föreskrefves.»

Justitierådet *Lindbäck* yttrade: »Då borgenär anställer lagsökning och således hos öfverexekutor gör gällande att hans fordran är grundad på skriftligt fordringsbevis, torde — äfven om vid lagsökningsinlagan icke fogats den däri åberopade fordringshandlingen eller öfverexekutor anser densamma ej utgöra bevis om fordran — den i lagsökningsärendet gjorda ansökan icke kunna af öfverexekutor behandlas såsom om den afsåge endast vinnande af handräckning enligt den därom föreslagna nya lagen, med mindre borgenären hos öfverexekutor uttryckligen medger, att skriftligt bevis på hans uppgifna fordran icke finnes, och han således frånträder sitt yrkande att få ansökningen pröfvad enligt utsökningslagen. Men äfven om sådant medgifvande sker, måste, med hänsyn till 1 och 3 §§ i lagen om handräckning, jämförd med 4 § samma lag, ej mindre medgifvandet tecknas å lagsökningsinlagan än äfven ett ytterligare exemplar af denna inlaga uppsättas, förses med påteckning om medgifvandet och därefter aflämnas till öfverexekutor, innan denne ägde förse det ena exemplaret af inlagan med sådant föreläggande, hvarom i 5 § af handräckningslagen sägs. Enär sålunda för vinnande af syftet med ändringen af 14 § utsökningslagen torde behöfva vidtagas åtgärder, hvilka kräfde föga mindre tid och besvär, än som erfordrades för uppsättande af handlingar i och för en ansökan, från början afsedd att innefatta begäran om handräckning enligt nya lagen, synas tillräckliga skäl för den ifrågakämda ändringen af 14 § utsökningslagen ej vara för handen.»

Justitierådet *Lilienberg* anförde: »Såsom redan antyds skulle denna § innebära en förändring af 1 § i handräckningslagen, i ty att om fordran grundade sig å skriftligt fordringsbevis, men afskrift däraf ej bifogats, ansökningen skulle kunna behandlas enligt nämnda lag. Det synes dock måhända ej vara skäl eller i praktiskt afseende påkalladt att för detta fall frångå den principiella skillnaden emellan handräcknings- och lagsökningsförfarandet. Därest detta förslag bibehålles, torde åtminstone en hänvisning i 1 § af förstnämnda lag vara nödvändig.

Om den i öfrigt föreslagna förändringen anses erforderlig, hvilket kanske torde kunna betvivlas, borde väl stadgandet meddelas i den form, att beslutet om afslag å lagsökningen kunde öfverklagas, så att endast ett

tillägg till §:s nuvarande lydelse gjordes, som medgafve ansökningens behandling enligt handräckningslagen, i fall så, enligt denna lags innehåll, kunde ske, d. v. s. i fall den uppfyllde alla de i denna lag föreskrifna villkor.»

3:o förslag till lag om ändrad lydelse af 4 § i nämnda förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming.

Då öfverexekutors åtgärd att å ansökan om handräckning för fordrans utfående teckna bevis, som här afses, skulle ske utan att tillfälle beredts gäldenären att erhålla kunskap därom, syntes det *högsta domstolen* icke vara öfverenstämmande med de grunder, på hvilka stadgandena om tioårig preskription vore byggda, att låta denna åtgärd verka afbrytande på preskriptionen. I detta hänseende torde åtgärden vara att likställa med dom eller utslag, hvarom kungörelse skall gäldenären meddelas. Den föreslagna lagen om handräckning för fordrans utfående syntes därför icke böra föranleda någon ändring i förevarande §, och afstyrkte *högsta domstolen* alltså det föreliggande förslaget.

Ur protokollet

C. S. Wettermark.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 22 februari 1907.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
 Statsråden: TINGSTEN,
 ALBERT PETERSSON,
 ALFRED PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 DYRSSEN,
 HAMMARSKJÖLD,
 ROOS,
 JUHLIN,
 SWARTZ,
 Justitieråden: WESTRING,
 SILVERSTOLPE.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Albert Petersson anmälde högsta domstolens utlåtande öfver de genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 mars 1906 till högsta domstolen remitterade förslag till

1:o lag om handräckning för fordrans utfående;
 2:o lag om ändrad lydelse af 14 § utökningslagen; och
 3:o lag om ändrad lydelse af 4 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming.

Efter att hafva redogjort för innehållet i berörda lagförslag samt högsta domstolens utlåtande anförde departementschefen:

»Vid 5 § af förstnämnda förslag hafva fyra af högsta domstolens ledamöter anmärkt, att förslaget mening torde vara, att hvarje gäldenärens bestridande af ansökning om handräckning skulle anses såsom jäf och att

således dit borde hänföras jämväl formella invändningar, såsom i fråga om öfverexekutors behörighet m. m., men att ordalagen i §:n kunde gifva stöd för den tolkning, att gäldenären endast skulle äga att framställa materiella invändningar mot krafvet, i anledning hvaraf samma ledamöter hemställt om sådan jämkning i paragrafen, att det tydligt framginge, att gäldenärens rätt att göra jäf vore af förstnämnda vidsträcktare omfattning. Om emellertid gäldenären mot ansökningen anført, att den uppgifna fordringen utgjordes af skadestånd eller att ansökningen icke gjorts hos behörig öfverexekutor, eller om gäldenären framställt annat dylikt jäf, läser öfverexekutor ej anse sig kunna, på sätt i 7 § sägs, förse ansökningen med bevis, att densamma lämnats obestridd. För vinnande af det önskade förtydligandet torde således ej krävas annan jämkning i förslaget än att ordalagen i 5 § bringas i närmare öfverensstämmelse med stadgandet i 7 §.

Jämväl öfriga af högsta domstolen eller ett flertal af dess ledamöter gjorda erinringar vid förslaget till handräckningslag synas böra föranleda motsvarande ändringar och jämkningar i förslaget; och torde jag angående grunderna för dessa förändringar få hänvisa till högsta domstolens yttrande.

Ytterligare läser i 2 § böra vidtagas en jämkning af ordalagen för att bringa stadgandet till mera ordagrann öfverensstämmelse med motsvarande bestämmelser i rättegångsbalken och utsökningslagen; hvarjämte på skäl, som inom högsta domstolen anförts, borgenär torde böra åläggas att vid besvär öfver öfverexekutors beslut foga jämte beslutet äfven öfverexekutors protokoll i de, dock säkerligen sällsynta fall, då sådant i ärendet förts.

Vid granskning af 4 § har inom högsta domstolen uttalats önskvärdheten af ett stadgande därom, att öfverexekutors beslut blefve efter anslag meddeladt i de fall då detsamma icke afkunnats muntligen i borgenärens närvaro. Med afseende å den ytterst enkla beskaffenheten af dessa handräckningsärenden läser regel blifva, att öfverexekutors beslut utfaller omedelbart eller nästa dag; en bestämmelse i den antydda riktningen synes vid sådant förhållande icke erforderlig och knappast önskvärd, då densamma måhända i vissa fall kunde lända till att beslutet blefve fördröjdt.

Ehuru 6 § endast i fråga om delgifningsbevisets beskaffenhet hänvisar till de för delgifvande af stämning gällande bestämmelser, lära, enligt min tanke, samma bestämmelser jämväl i öfrigt äga motsvarande tillämplighet å delgifning i handräckningsärende. De inom högsta domstolen vid 6 § framställda erinringar torde vid sådant förhållande icke böra föranleda ändring af lagrummets lydelse.

Det af en ledamot af högsta domstolen framställda förslag om tillägg till 8 § synes vara grundadt å den förutsättning, att ärendet, sedan ansökningen af öfverexekutor försetts med bevis, som i 7 § sägs, borde anses fortfarande anhängigt hos öfverexekutor. Detta betraktelsesätt torde emellertid sakna stöd af förslaget bestämmer. Förfarandet hos öfverexekutor har enligt dessa intet annat ändamål än att fastslå, huruvida ansökningen är bestridd eller obestridd, och, sedan bevis om uteblifvet bestridande meddelats af öfverexekutor, läser förfarandet hos honom vara att anse såsom afslutadt och anteckning härom böra införas i öfverexekutors dagbok öfver dessa ärenden.

Med anledning af de inom högsta domstolen yppade betänkligheter mot de föreslagna ändringarna i 14 § utsökningslagen och i 4 § i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årstämning, synas mig dessa förslag böra förfalla.»

Departementschefen uppläste härefter ett i enlighet med det afgifna yttrandet jämkadt förslag till lag om handräckning för fordrans utfående samt hemställde, att förslaget måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom nådig proposition Riksdagen till antagande föreläggas.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall; och skulle nådig proposition i ämnet af den lydelse, bilagan vid detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflätas.

Ur protokollet

Lennart Berglöf.